

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Жучкова Антона Сергійовича
на тему «Шляхи удосконалення організації автоматизованого
контролю в системі управління митною безпекою в Україні»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 Економіка**

1. Актуальність теми дослідження.

Інноваційні технологічні рішення, що багатовекторно інтегруються в соціально-економічні процеси, чинять глибокий трансформаційний вплив на традиційно усталені механізми державного управління. Ці зміни супроводжуються модифікацією як горизонтальних міжособистісних комунікацій, так і вертикальних ієрархічних зв'язків сфери публічного управління, зокрема, митної справи. Посилення вимог до прозорості процедур, забезпечення економічної безпеки, боротьба з тіньовими потоками та митним шахрайством, зниження рівня корупційних ризиків – усе це ставить нові виклики перед системою митного контролю. Особливої ваги ці питання набувають в умовах повномасштабної модернізації української митниці в контексті євроінтеграційного курсу держави.

Однією з найвразливіших ділянок у системі митного регулювання залишається процедура визначення митної вартості товарів. Саме вона є базовою при справлянні митних платежів і визначає фіскальну ефективність митної політики. Недостовірне декларування митної вартості, яке часто є наслідком зловживань, ухилення від сплати податків або інших форм митного шахрайства, призводить не лише до втрат бюджету, але й до суттєвого викривлення конкурентного середовища у зовнішній торгівлі.

Особливо актуальним є удосконалення механізмів виявлення та попередження таких правопорушень шляхом переходу від переважно реактивного митного контролю до автоматизованих, превентивно орієнтованих моделей, які базуються на достовірній інформації, сучасних інформаційних технологіях та поведінкових інструментах впливу. За цих обставин ефективна та швидка імплементація цифрових рішень в сфері митного контролю сприятиме зростанню фіскальної результативності роботи митниці, збільшенню доходної частини бюджету та в кінцевому підсумку – зміцненню стійкості економіки України до внутрішніх і зовнішніх загроз на шляху реалізації європейського вектору розвитку в умовах війни та повоєнної модернізації. У цьому контексті дослідження організації автоматизованого контролю, запропоноване Жучковим А.С., є актуальним та своєчасним.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Актуальність та цінність дисертаційного дослідження Жучкова А.С. безпосередньо пов'язана з науково-дослідним напрямом кафедри управління та бізнес-адміністрування Державного податкового університету, а саме з комплексною науковою темою «Підприємництво в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку» (2019–2024, державний реєстраційний номер № 0119U000718). В межах виконання теми Жучковим А.С. було встановлено умови для впровадження нових методів контролю митної вартості імпортованих товарів, розроблених на основі останньої стратегії Всесвітньої митної організації щодо розвитку митниці. Також Жучков А.С. дослідив успішні випадки та практики інших країн у подоланні та припиненні таких шахрайських дій імпортерів та можливість впровадження їх окремих елементів у практичну діяльність митних органів України. Окремі результати дослідження Жучкова А.С., а саме «Аналіз поточних проблем митної оцінки в Україні та можливих заходів боротьби з шахрайством шляхом митної оцінки в контексті угоди ГАТТ та СОТ про митну оцінку» увійшли до підсумкового звіту за вищезазначеною темою, що підтверджується довідкою про впровадження, підписаною проректором з наукової роботи ДПУ О. М. Смірноюю.

3. Особистий внесок здобувача. Дисертація Жучкова А.С. є самостійно виконаною науково-дослідною роботою. Всі представлені в ній та винесені на презентацію наукової новизни результати, висновки і рекомендації, були отримані автором самостійно. У випадках, коли автор спирається на праці, опубліковані у співавторстві, використано лише ті матеріали, що безпосередньо належать здобувачеві та відображають його особистий внесок у наукове дослідження.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій.

Достовірність результатів та обґрунтованість висновків, які представлені на презентації наукової новизни Жучковим А.С., забезпечується використанням синтезу сучасних наукових розробок вітчизняних та зарубіжних вчених з питань автоматизованого митного контролю за митною вартістю в контексті забезпечення митної безпеки. Достовірність результатів обумовлюється належною інформаційною базою: законодавчі та нормативно-правові акти з питань організації контролю діяльності економічних операторів у сфері митної оцінки товарів, статистичні та аналітичні матеріали Державної служби статистики України, Державної митної служби України,

Міністерства фінансів України, монографії, наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених.

Цінність дисертаційної роботи полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні моделі мультифункціонального інформаційного банку даних для підвищення ефективності заходів контролю в системі управління митною безпекою України. Це сприяло розробленню моделі інформаційного банку даних та механізму його впровадження у практичну роботу митних органів України як елементу автоматизованого контролю за визначенням митної вартості для ефективнішої роботи митниці в умовах воєнного стану.

До найбільш вагомих наукових результатів може бути віднесено:

вперше:

- розроблено концептуальну модель застосування достовірної цінової інформації в системі митної оцінки, що включає формалізацію механізмів використання об'єктивних цінових даних для автоматизованого контролю митної вартості товарів. Запропоновано архітектуру мультифункціонального інформаційного банку даних, орієнтованого на забезпечення прозорості, оперативності та ефективності процедур митного оформлення в умовах активізації міжнародної торгівлі, протидії тіньовій економіці, митному шахрайству та ухиленню від сплати податків. Здійснено класифікацію основних інформаційних потоків, об'єктів контролю та параметрів взаємодії між контролюючими органами й економічними операторами;

- сформовано трансформаційну модель функціонування контролю за декларуванням митної вартості, що враховує необхідність посилення превентивного компонента митного контролю на основі принципів належного врядування та антикорупційної політики держави. Обґрунтовано цілі модернізації інструментів контролю у сфері митної оцінки шляхом інтеграції технологічно орієнтованих процедур, засобів аналітичної обробки даних та поведінкових індикаторів економічної доброчесності;

- визначено стратегічні напрями трансформації існуючого механізму митного контролю, з урахуванням принципів об'єктивності, пропорційності та ризик-орієнтованості, що забезпечує адаптивність митної системи до динамічних змін у зовнішньоекономічному середовищі. Запропонований підхід передбачає використання цінової інформації як аналітичного ресурсу для ухвалення управлінських рішень у межах державної політики забезпечення митної безпеки та фіскальної стабільності.

удосконалено:

- науково-методчні підходи до дослідження поведінки економічних операторів у контексті прийняття рішень, зокрема з урахуванням чинників впливу, інформаційної відкритості та рівня довіри до державних інституцій. Це

дозволило здійснити концептуалізацію механізмів доступу до публічної інформації, що стосується товарних ринків, цінових тенденцій, знеособленої митної статистики, джерел цінової інформації та рішень щодо визначення митної вартості;

- організаційні та інформаційні основи забезпечення прозорості у взаємодії митних органів з економічними операторами, спрямовані на спрощення процедур зовнішньоекономічної діяльності, формування культури правомірної поведінки та попередження порушень митного законодавства. Це уможливило формування практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності митного контролю на основі публічного доступу до достовірної цінової інформації;

- аналітичне обґрунтування потреби в удосконаленні інформаційного забезпечення митної справи, що враховує недосконалість існуючих ресурсів та невідповідність частини з них сучасним запитам митних органів. Запропонований підхід орієнтовано на відповідність міжнародним нормам митного права та включає елементи статистичної обробки відкритих джерел для прийняття управлінських рішень у сфері контролю митної вартості;

набули подальшого розвитку:

- теоретичні підходи до інтерпретації феномену фінансового шахрайства в контексті міжнародної торгівлі, що охоплюють класифікацію ризиків, пов'язаних з шахрайськими практиками у сфері зовнішньоекономічної діяльності, та виокремлення загроз митній безпеці держави. На основі аналізу положень міжнародного митного законодавства та рекомендацій Всесвітньої митної організації сформовано концептуальне бачення щодо вдосконалення механізмів контролю у сфері митної оцінки, як специфічного напрямку митного контролю, орієнтованого на запобігання заниженню митної вартості товарів, ухиленню від оподаткування та нелегальному переміщенню капіталів;

- науково-прикладні положення щодо впровадження поведінкових стратегій у систему митного адміністрування, які ґрунтуються на емпіричних дослідженнях взаємодії між митними органами та суб'єктами ЗЕД, із урахуванням специфіки нормативного середовища, рівня цифровізації процедур митного оформлення та культурно-психологічних детермінант економічної поведінки. Запропоновані підходи можуть бути інтегровані у програми ризик-менеджменту в митній сфері як додатковий інструмент підвищення ефективності контролю та зменшення рівня правопорушень у сфері митного законодавства.

5. Наукове та практичне значення отриманих результатів підтверджується наявними довідками про впровадження.

Окремі результати дослідження А.С. Жучкова були використані в роботі Державної митної служби України в рамках проведення аналізу та підготовки інформаційних матеріалів стосовно проєктування, програмного супроводження, розвитку та модернізації електронних інформаційних систем (довідка, підписана директором Департаменту з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій та цифровізації А. Брендак).

Матеріали дисертаційної роботи були також використані в ході виконання науково-дослідної роботи на тему «Підприємництво в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку» (державний реєстраційний номер № 0119U000718), яка виконується кафедрою економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування. Наукові розробки здобувача використовувались для підготовки третього підпункту розділу 6 за темою «Аналіз поточних проблем митної оцінки та можливих заходів боротьби з шахрайством в контексті Угоди ГАТТ та Угоди СОТ про митну оцінку» (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження, підписаний проректором з наукової роботи ДПУ О.М. Смірноюю).

6. Повнота опублікованих результатів дисертації. Основні результати дисертації А.С. Жучкова викладено у 12 публікаціях, а саме: опубліковано 9 праць апробаційного характеру у збірниках матеріалів конференцій та 3 наукових статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (1 у співавторстві). Наукові публікації відповідають вимогам п.8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою №44 Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року.

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Zhuchkov, Anton. “Analysis of current problems on customs valuation in Ukraine and possible measures to be taken in the context of GATT and WTO agreement on customs valuation”. Customs Scientific Journal, № 2, 2020, ISSN 2308-6971. URL : <http://csj.umsf.in.ua/archive/2020/2/9.pdf>

2. Zhuchkov, Anton. Ways to Ensure the Economic Security of the State Using the Practical Experience of Customs Services of Some Countries. Modern Economics 25, № 1(23.02.2021):6472. URL : [http://dx.doi.org/10.31521/modecon.v25\(2021\)-10](http://dx.doi.org/10.31521/modecon.v25(2021)-10).

3. Zhuchkov A., Pashko P. Reliability of underinvoicing revealing methods: case study Ukraine. Economics and Finance. 2021. №2 URL: <http://dx.doi.org/10.51586/2311-3413.2021.9.2.71.83>.

У матеріалах наукових конференцій:

4. Жучков А. Новітні методи контролю митної вартості товарів як спосіб захисту національних економік та спрощення умов ведення торгівлі: матеріали I Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. «Інноваційні рішення в сучасній науці, освіті та практиці» (м. Київ, 17-18 листопада 2020 р.). ISBN 978-966-632-302-9.

5. Жучков А. Ways of improving of information exchange on customs aspects as key point of efficient administrative assistance: матеріали Міжнародного податкового Конгресу (м. Ірпінь, 03.12.2020). Ірпінь: Університет ДФС України. Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки. ISBN 978-966-337-610-3.

6. Жучков А. Методика дзеркального аналізу даних статистики зовнішньої торгівлі як дієвий інструмент підвищення ефективності контролю за декларуванням митної вартості в Україні: матеріали Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. Ефективні рішення в економіці, фінансах та управлінні (м. Одеса, 05.02.2021). Одеса: Східноєвропейський центр наукових досліджень.

7. Zhuchkov, Anton. Behavioral aspects in misinvoicing research and combatting: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. «Innovation in Science: Global Trends and Regional Aspects» (м. Рига, Латвія, 12-13 березня 2021р.). ISBN: 978-9934-26-050-6 DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-050-6-34>.

8. Жучков А. Удосконалення контролю за декларуванням митної вартості: біхевіористичний аспект: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. для студентів, аспірантів та молодих учених «Ефективне управління економікою на світовому, державному та регіональному рівнях» (м. Київ, 09.10.2021).

9. Жучков А. Перспективи митної та податкової політики: біхевіористичний аспект: матеріали II Міжнародного податкового конгресу (м. Ірпінь, 26.11.2021). Ірпінь: Університет ДФС України.

10. Zhuchkov, Anton. Innovative approach in the work of the customs for trade facilitation and national economy development. матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. Digitalization of the economy as a factor in the sustainable development of the state (м. Кельце, Польща, 23-24 вересня 2022 р.) Jan Kochanowski University, 2022

11. Жучков А. Нові виклики для митної служби України в контексті євроінтеграційного процесу. Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Ірпінь, 8 грудня 2023р.). Ірпінь: Державний податковий університет, 2023.

12. Жучков А. Модель використання цінової інформації з відкритих джерел як інструмент удосконалення роботи митниці. Розвиток міжнародних економічних відносин в умовах глобальних викликів: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 3-4 травня 2024 року). Ужгородський Національний Університет. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-391-3-39>

7. Характеристика особистості здобувача.

Жучков Антон Сергійович народився 5 квітня 1980 року в м. Дніпропетровськ, Дніпропетровській області. Освіта - повна вища.

1999 – 2004 рр. навчання в Академії митної служби України за спеціальністю «Інформаційні управляючі системи та технології», отримана кваліфікація - інженер комп'ютерних систем.

2005 – 2009 рр. - Київський національний університет внутрішніх справ за спеціальністю «Правознавство», отримана кваліфікація - юрист.

2017 – 2019 рр. - Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, спеціальність «Публічне управління та адміністрування», отримана кваліфікація - магістр.

У 2020 р. вступив до аспірантури Державного податкового університету за спеціальністю 051 «Економіка» на заочну форму навчання. У тому ж році Вченою радою Державного податкового університету науковим керівником аспіранта Жучкова А.С. було призначено д.е.н., професора Пашка П.В. В 2024 р. науковим керівником Жучкова А.С. було призначено д.е.н., професора Лазебник Л.Л. . Під час навчання в аспірантурі Жучков А.С. в повному обсязі виконав освітню складову, склав всі передбачені освітньо-науковою програмою екзамени, заліки, пройшов практичну педагогічну підготовку та склав комплексний підсумковий іспит з фаху з оцінкою «відмінно».

Трудова діяльність: Досвід роботи

З 02.08.2004 – 30.06.2005 – старший / провідний інспектор сектору супроводження автоматизованих профілів ризиків відділу автоматизованої системи профілів ризиків Центрального бюро аналізу ризиків та аудиту Держмитслужби України.

З 01.07.2005 – 07.07.2008 – головний інспектор / заступник начальника відділу Департаменту аналізу ризиків та аудиту.

З 08.07.2008 – 25.08.2010 – заступник начальника відділу / головний інспектор відділу з питань запобігання та протидії корупції Департаменту кадрового забезпечення та з питань запобігання корупції Держмитслужби України.

З 26.08.2010 – 29.02.2012 – головний інспектор Бориспільської, Київської обласної митниці.

З 01.03.2012 – 15.07.2013 – головний інспектор / заступник начальника служби – начальник відділу моніторингу експертної діяльності та аналітичної роботи служби стандартизації та методологічного забезпечення Центрального митного управління лабораторних досліджень та експертної роботи.

З 16.07.2013 – 28.04.2016 – начальник відділу / в.о. начальника Спеціалізованої лабораторії з питань експертизи та досліджень Державної фіскальної служби України.

З 05.2016 – 10.2016 – в.о. начальника Запорізької митниці ДФС.

З 29.04.2016 – 07.10.2019 – перший заступник начальника Запорізької митниці ДФС.

З 09.2019 – 10.2019 – в.о. директора Департаменту адміністрування митних платежів та митно-тарифного регулювання Державної фіскальної служби України.

З 08.10.2019 – 13.08.2020 – заступник начальника управління – начальник відділу прогнозування та аналізу надходжень управління адміністрування та обліку митних платежів Департаменту митних платежів та митної вартості Державної митної служби України.

З 11.2019 – 07.2020 – в.о. директора Департаменту митних платежів та митної вартості Державної митної служби України.

З 08.2020 – 05.2022 – начальник відділу нормативно-методологічного забезпечення з питань митних платежів Департаменту адміністрування митних платежів Державної митної служби України.

З 05.2022 – 11.2022 – заступник начальника відділу технічних засобів митного контролю Департаменту адміністративно-господарської діяльності Державної митної служби України.

З 11.2022 – 04.2024 – начальник управління матеріально-технічного забезпечення Департаменту бухгалтерського обліку, планово-фінансової та господарської роботи Державної митної служби України.

З 04.2024 – по теперішній час – начальник відділу автоматизації інформаційного обміну Спеціалізованого управління розробки та супроводження програмного забезпечення Департаменту з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Державної митної служби України.

8. Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертація Жучкова А.С. є дослідженням, виконаним українською мовою згідно з усіма вимогами наукового стилю. Зміст роботи викладено логічно та послідовно, а результати наочно представлені, в тому числі і за допомогою

рисунків і таблиць, що полегшує сприйняття інформації. Дисертація має стандартну структуру, включаючи вступ, три розділи, висновки, бібліографію та додатки. Загальні та проміжні висновки містять чітке формулювання отриманих результатів та їхнє практичне значення для суб'єктів господарювання. Список використаних джерел оформлено відповідно до стандартів.

9. Загальний висновок

Дисертація Жучкова Антона Сергійовича на тему «Шляхи удосконалення організації автоматизованого контролю в системі управління митною безпекою в Україні» є оригінальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням актуальної проблеми і містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних та практичних завдань щодо обґрунтування інноваційних методів автоматизованого контролю за визначенням митної вартості.

У 3 наукових статтях у фахових виданнях України та у 9 публікаціях у матеріалах науково-практичних конференцій повністю відображені основні наукові результати дисертації. За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Жучкова Антона Сергійовича на тему «Шляхи удосконалення організації автоматизованого контролю в системі управління митною безпекою в Україні» відповідає спеціальності 051 Економіка, Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями), вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації від 12.01.2017 р. № 40 та Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії від 12.01.2022 р. № 44.

З урахуванням, що дисертація Жучкова Антона Сергійовича на тему «Шляхи удосконалення організації автоматизованого контролю в системі управління митною безпекою в Україні» є завершеним науковим дослідженням, а також зважаючи на професійні якості її автора, дисертаційна робота рекомендується для подання до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 051 Економіка.

Головуючий на засіданні:

**Доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри управління та бізнес-
адміністрування Факультету податкової
справи, обліку та аудиту
Державного податкового університету**

СЛЮСАРЕВА Л.В.

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор,
декан факультету
податкової справи,
обліку та аудиту
Державного податкового університету

КРАЄВСЬКИЙ В.М.

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри адміністрування
податків
Державного податкового університету

ІЗМАЙЛОВ Я.О.

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 15:37:37 13.06.2025

Назва файлу з підписом: ВИСНОВОК_про_наукову_новизну_Жучков.docx.asice
Розмір файлу з підписом: 35.7 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: ВИСНОВОК_про_наукову_новизну_Жучков.docx
Розмір файлу без підпису: 31.5 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ІЗМАЙЛОВ ЯРОСЛАВ ОЛЕКСІЙОВИЧ

П.І.Б.: ІЗМАЙЛОВ ЯРОСЛАВ ОЛЕКСІЙОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 3100116316

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 15:37:36
13.06.2025

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000438B4901450AF905

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00